

Hunajan tasausvarastointi ja mehiläistarhauksen sivujakeiden bioenergiatuotanto –selvitys Tiedote 2 / 2010

Hunajan tasausvarasto

Mehiläistarhauksen suuri ongelma on hunajasatojen vaihtelu (800 – 3.000 tn/vuosi), mikä aiheuttaa markkinahäiriöitä ja vaikuttaa hunajan hintaan, mehiläistalouden kannattavuuteen sekä hunajan kulutukseen. Hunajan ylituotantotilanteeseen ei meillä nykyään ole erillistä toimintamallia, joka lieventäisi markkinahäiriöitä ja hunajan hinnan laskua. Viimeksi, kun hunajaa saatiin yli oman tarpeen, vuosina 2005 ja 2006, hunajaa vietiin pieniä määriä ulkomaille erittäin huonolla hinnalla, ja nyt jo näyttäisi tulevan pulaa kotimaisesta hunajasta. Suomalaista hunajaa myydään vuosittain esim. Saksan joulumarkkinoilla myös erittäin hyvällä hinnalla. Jälkikäteen arvioiden kaiken kotimaassa tuotetun ylimäärähunajan varastointi olisi ollut kannattavaa.

- Mikäli meillä olisi olemassa järjestelmä, joka ostaisi reilussa ylituotantotilanteessa ns. ylijäämähunajan kokonaan tai osittain tarvittaisiin tätä varten pääomia ajoittain 3,5:stä yli 7 miljoonaan euroon, ja korkokustannukset olisivat vuositasolla jopa 250.000 €. Arvioidaan kuitenkin, että noin ½ miljoonan kilon jatkuvakin hunajavarasto kestettäisiin. Markkinahäiriön oletettaisiin kestävän 4-5 vuotta. Luvut on saatu analysoimalla viimeisintä ja historiamme pahinta hunajan ylituotantovaihetta. Aikaisempi vuoden 1989 ennätyssto purkaantui lopullisesti jo 1997. Tuntuu siltä, että alan sisällä vastuunkantajaa suurten summien sitomiseen hunajan varastointiin ei löytyisi, vaikka rahaa saataisiinkin kohtuullisella korolla.

- Yksi varteenotettava vaihtoehto voisi olla EU:n interventiojärjestelmän kaltainen yksityisen varastoinnin tuki ja markkinoilta poistaminen määräajaksi. Rajana toiminnan alkamiselle olisi edelleen ns. omavastuun eli ½ miljoonan hunajakilon ylittävä arvioitu varasto. Tarhaaja tai pakkaaja vetäisi ylituotantotilanteessa hunajaa markkinoilta määräajaksi, esim. 1-2 vuotta, erilliseen varastoon tai varaston osaan. Varastoinnista maksettaisiin korvaus kiinteiden varastointikustannusten osalta ja korvaus hunajakiloja ja varastointipäivää kohden. Varastoitavaksi hyväksyttäisiin vain laatu- ja säilyvyyden varmistamiseksi. Sopimukset voitaisiin tehdä esimerkiksi tarjousten perusteella. Tämä malli ei vaatisi suuria pääomia, ja sitä käytettäisiin vain vakavan markkinahäiriön uhatessa.

Mehiläistarhauksen sivujakeiden tuottaminen bioenergiaksi

Viimeisen 10 vuoden aikana maassamme on talveutettu n. 54.000 mehiläispesää. Niistä on kuollut vuosittain keskimäärin 15% eli yli 8.000 pesää. Alueellisesti ja yksittäisillä tarhaajilla tappiot voivat joskus olla vielä huomattavasti suuremmat. Näyttäisi siltä, että tänä vuonna tappiot ovat lähes 20%.

Kuolleista pesistä kertyy sivujakeena sokeria noin 150 t vuodessa (hankealueella noin 60 t). Sokeri voitaisiin käyttää etanolipolttoaineeksi tai raaka-aineena biokaasureaktoreissa. Liemen säilyvyys ei ole kovin hyvä lämpimänä vuodenaikana, mutta etikaksi hapettunutkin tavara tuottaa metaania biokaasureaktorissa.

Biovakka Oy:n kanssa on alustavasti ja toistaiseksi sovittu sulatusliemien vastaanotosta ilman porttimaksuja Turussa sijaitsevalle laitokselle. Kovin pieniä määriä ei kuitenkaan oteta vastaan yksitellen, ja viemisestä on aina sovittava etukäteen.

Marbacka Bigård Hunajatila Liljendalissa toimittaa sulatusliemet Biosampo –hankkeen kooreaktoriin Kouvolan Anjalaan. ST1 Biofuels Oy:n kanssa on myös keskusteltu yhteistyömahdollisuuksista. On kuitenkin epätodennäköistä, että tarhaajat saisivat sokeriliemestä maksun, koska sivujakeiden vastaanottajat normaalisti perivät ns. porttimaksuja vastaanottoaikoissaan. Biojätteen tai sivuvirtojen arvo on kuitenkin nousussa, ja tulevaisuudessa siitä voitaisiin hyvinkin saada jonkinlainen maksu.

Hankkeen aikana selvitetään, mehiläistalouden sivujakeiden tekninen soveltuvuus biopolttoainetuotantoon, sekä se, missä ja miten sivujakeiden kerääminen voidaan kannattavasti järjestää. Luonnollisia keräyspisteitä voisivat olla mehiläiskakkujen sulatuspalvelua harjoittavat tarhaajat, joita on hankealueellakin jo neljä. Keräilystä ei aiheutuisi suuria kustannuksia, jos liemet kuljetetaan muun kuljetuksen yhteydessä em. paikkoihin.

Pekka Peltotalo

puh. 040-506 3202

pekka.peltotalo@hunaja.net